

УДК 687.01:791.43/45

ПРОФЕСІЙНИЙ СУПРОВІД СЦЕНІЧНИХ КОСТЮМІВ ДЛЯ ДІТЕЙ НА ПРИКЛАДІ ОДНОГО ФІЛЬМУ

КУДРЯВЦЕВА Надія, КОКОРИНА Галина

Київський національний університет технологій та дизайну, Київ, Україна
kdnykdny@gmail.com

Представлено результати спостережень та практичного досвіду співпраці із акторами-дітьми на знімальному майданчику. Визначено специфіку роботи костюмерного департаменту за умови участі акторів-дітей. На прикладі біографічного фільму «Чужа молитва» зафіксовані складові знімального процесу, які демонструють особливості у підходах до супроводу сценічного костюма для актора-дитини.

Ключові слова: сценічний костюм, кінозйомка, локація, кастинг, дитина-актор, знімальна зміна

ВСТУП

Діти достатньо часто стають героями фільмів та серіалів. Завдання художника по костюмах полягає не тільки в створенні сценічних образів, але й в супроводі костюмів протягом зйомок. Робота з дітьми на знімальному майданчику має свою специфіку: вони безпосередні, живі, органічні, за ними завжди цікаво спостерігати. Діти, через свій вік, сприймають світ почуттями, а не розумом, більшість дітей мають надзвичайні здібності до акторства. Найпершою зірковою дитиною у світі вважається Джекі Куган, який знявся в знаменитому фільмі Чарлі Чапліна «Малюк» у 1921 році. Джекі Куган став першим ідолом і брендом Голівуду, а, також, ініціатором першого скандального судового процесу, в результаті якого були сформульовані права дітей-акторів, так званий «закон Кугана» носить його ім'я [1].

Стрічка Ахтема Сейтаблаєва «Чужа молитва» (2017 р., українсько-німецько-грузинсько-ізраїльське виробництво, міжнародна назва «87 Children») розповідає про подвиг юної кримської татарки Саїде Аріфовой, яка під час окупації фашистами Бахчисараю, ризикуючи життям, врятувала групу єврейських дітей. По ходу сюжету героїня бере під свій захист небезпечних вихованців дитячого будинку і перетворює маленьких євреїв на татар: дає їм нові імена, вчить мові, звичаям та молитві. В контексті такого розвитку подій роль постановочних костюмів для дітей стає особливо значущою. Супровід розробника костюмів передбачає не тільки суто художньо-технологічні, але й організаційні та психологічні аспекти.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Важливим завданням для дизайнерів костюма, які збираються працювати у кіновиробництві, є освоєння знань та навичок щодо участі в знімальному процесі із середини, осмислення того, які фрагменти знятого

матеріалу потрапляють в остаточно змонтовану стрічку, а що залишається поза кадром [2]. В даній статті розглянуть окремі особливості знімального процесу за участю в ньому дітей-акторів, засоби одночасного забезпечення комфорту та безпеки маленьких акторів і виконання завдань кіновиробництва.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

Дитина – найвибагливіший актор. На знімальний майданчик, як правило, дитина з'являється у супроводі одного з батьків, які, в залежності від віку дитини, можуть допомогти із переодяганням. Батьки завжди поруч: чи то дитинка новонароджена, чи то коли дуже маленька дитина, яка сама не в змозі перевдягатися. І костюмери звертаються за допомогою до них, навіть коли діти вже більш самостійні.

У дітей свій особливий стиль спілкування між собою: вони зустрічаються і починають голосно та жваво розмовляти один з одним, гратися. Завдання художника часто полягає в тому, щоб заспокоїти їх та сфокусувати їх увагу на процесі зйомок. Дуже складно утримати дітей у певних часових термінах. А затримувати початок зйомки не можна ні в якому випадку, тому що це може значно збільшити вартість всього проекту. Разом з тим, необхідно пам'ятати, що один повний дитячий робочий день триває не більше шести годин.

Найбільш складна ситуація виникає, коли одночасно у кадрі повинно бути багато дітей. В ході зйомок фільму «Чужа молитва» одночасно на знімальний майданчик приїздило тринадцять, а інколи і вдвічі більше дітей (рис. 1). І це окрім дорослих акторів чи акторів масових сцен. Навіть і без такого скупчення акторів, діти потребують достатньої уваги для перевдягання, і банально, більше простору. Особливо, якщо в кадрі вони повинні з'явитися одночасно на ту чи іншу сцену. Діти до шести років, а іноді і більш старшого віку не в змозі перевдягатися самостійно. Тому їм допомагали перевдягати няньки, батьки, кастимени, та інші, не зайняті саме в цей час, члени знімальної групи. Відмітимо також, що діти мали виглядати по різному в різних сценах (в одній конкретній локації), і тому їх перевдягали декілька разів на день. В спідньому одязі, наприклад, у сценах сну, чи в уніформі дитячого притулку, чи в спортивній формі для занять футболом. У драному одязі зморені та змарнілі, чи в такому ж одязі, але свіжому, як на початку історії.

Перевдягання можуть проходити в зовсім не пристосованих для цього локаціях. Як, наприклад, на полонині із тривалими пішими переходами (рис. 2), на ґрунтовій дорозі (рис. 3) чи високо в горах (рис. 4), куди не зміг доїхати костюмаген. Це потребувало часу, щоб заздалегідь зібрати комплекти для усіх персонажів, та хелперів, щоб, по перше, донести усі потрібні речі для перевдягання, по друге, щоб забезпечити безпеку дітям, і, по третє, щоб ті не розбіглися.

Особливість добору одягу для дітей полягає ще й в тому, що для кожної зі сцен, для кожного актора-дитини потрібен повний дубль комплекту костюму. Тому що, окрім дійсно необхідних за сценарієм дублів елементів костюму, діти можуть зіпсувати костюм, поки очікують, чи нервують, чи бавляться. Саме такі випадки траплялися і на цих зйомках. Діти псували взуття, чіплялися одягом за куці, бруднилися.

Рис. 1. Діти-актори герої фільму «87» («Чужа молитва»)

Рис. 2. Перевдягання дітей-акторів на полонині

Під час зйомок також важливо адекватно пристосуватися до зміни часу та погодних умов. Знімальна зміна може починатися у будь яку годину - зранку, вдень, вночі. Зйомки фільму проводилися на території Грузії в той час, коли погодні умови були дуже нестійкими і навіть контрастними: жарка погода різко змінювалася на прохолодну та навпаки. Щоб не застудити акторів-дітей, доводилося вигадувати «з коліс», як додатково їх утеплювати або, якщо треба, роздягати, аби вони не отримали теплового удару вдень. Зранку дітям було дуже холодно, а через пару годин нестерпно жарко.

Рис. 3. Перевдягання дітей на ґрунтовій дорозі

Рис. 4. Перевдягання дітей в горах

Професійні кінематографісти добре розуміють, що в одній сцені одяг повинен залишатися незмінним: в якому одязі вже почали знімати дітей, в такому потрібно їх і дознімати. Важливо зберегти не тільки набір елементів всього ансамблю, але й всі дрібні деталі: спосіб застібання одягу, особливості надягання головних уборів тощо. Порушення цього правила означає отримання

«кіноляпів», і тому костюмерам доводилося дуже уважно слідкувати, щоб діти не знімали з себе одяг. Також важливо встигнути зняти утеплення з усіх дітей перед командою «мотор-почали».

ВИСНОВКИ

Професійний супровід сценічних костюмів для дітей передбачає наявність у фахівця з костюма низки певних компетенцій та навичок. На прикладі одного фільму в статті розглянуто особливості роботи на знімальному майданчику з дітьми-акторами. Якщо у проекті задіяна хоча б одна дитина, то саме навколо неї будується увесь знімальний день. Художник і костюмер працюють більш напружено, ніж з дорослими акторами, виконуючи одночасно художні та організаційні завдання. Фахівці з досвідом зазначають необхідність більшого простору для дітей, тому для перевдягань необхідно обирати великі приміщення або великі костюмвагени. Також важливо обов'язково враховувати добові перепади температур і продумувати знімальний образ із належними додатковими сеператами, а можливі пошкодження костюмів потребують наявності дублюючих дитячих комплектів. Для того, щоб не допустити затягування процесу зйомок під час переодягання дітей, збільшуючи тим самим вартість кінопроєкту, важливо також залучити додаткових хелперів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Роднянський О.С. Виходить продюсер. Київ: Вид-во «Брайт Букс», 2016. 408 с.
2. Кудрявцева Н.І., Г.В. Кокорина Г.В. Актуализация профессиональных компетенций дизайнеров одежды в контексте проблем современных зрелищных искусств. *Електронний науковий журнал Технології та дизайн*. 2013. № 3. URL: http://www.nbu.gov.ua/e-journals/td/2012_2/index.html
3. Сукненко С. До Голівуду з України. Київ : Вид-во «Саміт-Книга», 2020. 360 с.
4. Шнайдер С. Д. 1001 Original Before You Die. Лондон: Вид-во «Octopus Publishing Group», 2021. 960 с.

KUDRIAVTSEVA N., KOKORINA H.

PROFESSIONAL ACCOMPANIMENT OF STAGE COSTUMES FOR CHILDREN ON THE EXAMPLE OF ONE FILM

The results of observations and practical experience of cooperation with child actors on the set are presented. The specifics of the costume department with the participation of children's actors are determined. On the example of the biographical film "Another's Prayer" the components of the shooting process are recorded, which demonstrate the peculiarities in the approaches to accompanying the stage costume for a child actor.

Keywords: stage costume, filming, location, casting, child actor, filming change